

5.4 Základní sazby poskytovatelů akutní lůžkové péče

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Mgr. Tomáš Troch ¹ , Ing. Jan Hodač ¹ , Mgr. Zbyněk Bortlíček ² , RNDr. Tomáš Pavlík, PhD. ² , Ing. Markéta Bartůňková ² , Mgr. Petr Klika ² ¹ Ministerstvo zdravotnictví ČR ² Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Datum vytvoření dokumentu:	24.10.2026
Datum poslední aktualizace:	23.02.2026
Datum a vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů ÚZIS:	25.10.2024
Datum schválení poradou vedení ÚZIS:	30.10.2024
Typ výstupu:	Datový souhrn
ID výstupu:	OIS-11-05
Klíčová slova	základní sazba, akutní lůžková péče, zdravotní pojišťovna, úhrada
EuroVoc	státní zdravotní služba, hospitalizační náklady
Citace:	Troch T., Hodač J. Základní sazby poskytovatelů akutní lůžkové péče. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: https://www.nzip.cz/data/2172-zakladni-sazby-poskytovatele-alp-datovy-souhrn . ISSN 2695-0340.
Datový souhrn dostupný na:	https://www.nzip.cz/data/2172-zakladni-sazby-poskytovatele-alp-datovy-souhrn
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datového souhrnu

1.1 Primární cíl

Datový souhrn umožňuje hodnotit vývoj a výši základních sazeb mezi jednotlivými poskytovateli akutní lůžkové péče (ALP) a zdravotními pojišťovnami (ZP). Základní sazby jsou uvedeny ve členění: 1. základní sazba celková, 2. základní sazba v rámci úhradové kapitoly paušální úhrada a 3. základní sazba v rámci úhradových kapitol mimo paušální úhradu, tj. základní sazba pro úhradu vyčleněnou z paušální úhrady a základní sazba pro případový paušál. Případně základní sazba při úhradě méně jak 50 hospitalizačních případů.

Hodnota základních sazeb je zveřejňovaná pro účely dohodovacího řízení mezi poskytovateli ALP a ZP a bude průběžně aktualizována.

1.2 Základní informace

Zdrojem dat jsou údaje od zdravotních pojišťoven o úhradách za akutní lůžkovou péči a výši casemixu předané Ministerstvu zdravotnictví ČR, resp. do Národního registru hrazených zdravotních služeb. Pokud daná hodnota nebyla k určitému kalendářnímu roku předána, případně pokud pro kombinaci daného zdravotnického zařízení a pojišťovny nebyla péče daného typu provedena, pak je v datovém souhrnu uvedeno „NA“.

Datový souhrn obsahuje vyčíslené základní sazby jednotlivých poskytovatelů ALP a ZP a jsou vyjádřeny v korunách (Kč). Základní sazba vyjadřuje průměrnou platbu v Kč za jednotku casemixu u daného poskytovatele ALP a ZP.

Hodnota základní sazby je retrospektivně odhadnuta z dat o úhradách zdravotní péče jako podíl celkové úhrady (resp. dílčí úhrady za danou úhradovou kapitolu) za segment akutní lůžkové péče a odpovídajícího casemixu, tj. součtu tzv. relativních vah dle klasifikačního systému CZ-DRG příslušné verze za odpovídající hospitalizační případy.

1.3 Interpretace, informační hodnota a případné limity

Datový souhrn vychází z dat zdravotních pojišťoven o úhradách z veřejného zdravotního pojištění za akutní lůžkovou péči. Zdravotní pojišťovny předávají úhradová data dle jednotného datového rozhraní a na základě těchto dat jsou následně retrospektivně odhadovány základní sazby.

Z povahy výpočtu tedy nelze garantovat, že odhady základních sazeb v datovém souhrnu se neliší od hodnot, které ZP použila v rámci vyúčtování ALP jednotlivým poskytovatelům.

Datový souhrn obsahuje kompletní přehled o základních sazbách poskytovatelů ALP členěných do základních skupin, které respektují strukturu Vyhlášky o stanovení hodnot bodu, výše úhrad za hrazené služby a regulačních omezení pro daný kalendářní rok, a to:

1.3.1 Celková základní sazba nemocnice

Obsahuje vyčíslení celkové průměrné úhrady za jednotku casemixu za všechny typy úhrad stanovené úhradovou vyhláškou (s ohledem na kalendářní rok se může výčet lišit), a to:

- Individuálně smluvně sjednaná složka úhrady (pouze do roku 2023)
- Paušální úhrada
- Úhrada vyčleněná z paušální úhrady
- Úhrada formou případového paušálu podle CZ-DRG
- Úhrada transplantací (pouze pro rok 2019)
- Navýšení pro OD (pouze rok 2019)
- Úhrada za hrazené služby v rámci 50 a méně případů hospitalizací pojištěnců příslušné zdravotní pojišťovny (pro ZS 2022 až 2024)
- Úhrada za ostatní služby v lůžkové péči podle různých smluvních politik ZP (pouze do roku 2023)
- Příslušné extramurály k výše uvedeným veličinám

Součástí výpočtu naopak nejsou tyto proměnné: centrová péče, úhrada doprovodů, úhrada dle přílohy č. 12.

1.3.2 Základní sazba pro paušální úhradu

Obsahuje vyčíslení celkové průměrné úhrady za jednotku casemixu u hospitalizačních případů klasifikovaných do CZ-DRG hrazených paušální úhradou. Individuálně smluvně sjednaná složka úhrady, úhrada za ostatní služby v lůžkové péči podle různých smluvních politik ZP a příslušné extramurály jsou součástí této ZS. S ohledem na kalendářní rok se může výčet lišit, viz výše.

1.3.3 Základní sazba pro úhradu mimo paušál

Obsahuje vyčíslení celkové průměrné úhrady za jednotku casemixu u hospitalizačních případů klasifikovaných do CZ-DRG hrazených dle:

- Úhrady vyčleněné z paušální úhrady
- Úhrady formou případového paušálu podle CZ-DRG
- Úhrada transplantací (pouze pro rok 2019)
- Příslušné extramurály k výše uvedeným veličinám

V období 2019 až 2023 je prezentována pouze jedna společná hodnota pro výše uvedené body. Od roku 2024 je pak prezentována separátní základní sazba pro úhradu vyčleněnou z paušální úhrady a úhradu formou případového paušálu podle CZ-DRG.

Od roku 2024 je odděleně prezentována i základní sazba pro úhradu při méně než 50 hospitalizačních případech.

1.4 Ochrana osobních údajů

Datový souhrn je připravován v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.5 Klíčová slova

základní sazba, akutní lůžková péče, zdravotní pojišťovna, úhrada

1.6 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, hospitalizační náklady

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datového souhrnu: xlsx
- Velikost: 343 kB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datový souhrn jsou údaje od zdravotních pojišťoven o úhradách za akutní lůžkovou péči a výši casemixu předané Ministerstvu zdravotnictví ČR (pro období 2019-2023), resp. do Národního registru hrazených zdravotních služeb (rok 2024).

4 Obsah datového souhrnu

Od roku 2024 došlo v datovém souhrnu ke změně struktury a detailu prezentované informace. Z toho důvodu je prezentován obsah datového souhrnu ve dvou alternativách.

Období 2019 až 2023

1. **Stratifikace výstupu – řádky**
 - Stratifikace 1: Poskytovatelé akutní lůžkové péče
2. **Stratifikace výstupu – sloupce**
 - Stratifikace 1: Základní sazby dle typu úhrad
 - Stratifikace 2: Jednotlivé zdravotní pojišťovny
3. **Číselné vyjádření ve výstupu**
 - Výstup 1: Základní sazby v Kč, tj. průměrná platba v Kč za jednotku casemixu

Rok 2024

1. **Typ poskytovatele akutní lůžkové péče**
 - Parametr: Typ PALP
 - Datový typ: Text
 - Jednotky: Bezrozměrné
 - Popis parametru: Poskytovatelé akutní lůžkové kategorizováni do 4 typů: Fakultní nemocnice, Specializované ústavy, Velké krajské nemocnice a ostatní PALP.
 - Datový zdroj: Typologie převzata z výstupů pro roky 2019 až 2023

2. IČZ poskytovatele akutní lůžkové péče

- Parametr: IČZ
- Datový typ: Text
- Jednotky: Bezrozměrné
- Popis parametru: IČZ poskytovatele akutní lůžkové péče, pod kterým je u dané pojišťovny dané zdravotnické zařízení evidováno. Různé pojišťovny mohou stejného poskytovatele evidovat pod různým IČZ.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

3. Název poskytovatele akutní lůžkové péče

- Parametr: Název
- Datový typ: Text
- Jednotky: Bezrozměrné
- Popis parametru: Název poskytovatele akutní lůžkové péče
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

4. Zdravotní pojišťovna

- Parametr: Zdravotní pojišťovna
- Datový typ: Text
- Jednotky: Bezrozměrné
- Popis parametru: Zdravotní pojišťovna, pro kterou u daného poskytovatele platí daná základní sazba.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

5. Celková základní sazba

- Parametr: Celková základní sazba
- Datový typ: Celé číslo
- Jednotky: Kč
- Popis parametru: Celková základní sazba odpovídá průměrné úhradě v Kč za jednotku casemixu za všechny hospitalizační případy (HP) daného zdravotnického zařízení. Tedy bez ohledu na to, do jaké úhradové kapitoly je zařazena DRG skupina, do které byl daný HP klasifikován.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

6. Základní sazba pro paušální úhradu

- Parametr: Paušální úhrada
- Datový typ: Celé číslo
- Jednotky: Kč
- Popis parametru: Základní sazba, která odpovídá průměrné úhradě v Kč za jednotku casemixu za hospitalizační případy klasifikované do DRG skupin zařazených dle úhradové vyhlášky do paušální úhrady.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

7. Základní sazba pro úhradu vyčleněnou z paušální úhrady

- Parametr: Úhrada vyčleněná z paušální úhrady
- Datový typ: Celé číslo
- Jednotky: Kč
- Popis parametru: Základní sazba, která odpovídá průměrné úhradě v Kč za jednotku casemixu za hospitalizační případy klasifikované do DRG skupin zařazených dle úhradové vyhlášky do úhrady vyčleněné z paušální úhrady.

- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

8. Základní sazba pro úhradu případovým paušálem

- Parametr: Případový paušál
- Datový typ: Celé číslo
- Jednotky: Kč
- Popis parametru: Základní sazba, která odpovídá průměrné úhradě v Kč za jednotku casemixu za hospitalizační případy klasifikované do DRG skupin zařazených dle úhradové vyhlášky do úhrady případovým paušálem.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

9. Základní sazba pro úhradu méně než 50 hospitalizačních případů

- Parametr: Úhrada při méně než 50 HP
- Datový typ: Celé číslo
- Jednotky: Kč
- Popis parametru: Základní sazba, která odpovídá průměrné úhradě v Kč za jednotku casemixu v situaci, kdy pro daného poskytovatele a danou pojišťovnu bylo zaznamenáno 50 a méně hospitalizačních případů, a tedy úhrada se řídila příslušnou kapitolou úhradové vyhlášky pokrývající tyto specifické situace.
- Datový zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb

Podpořeno projektem [Konstrukce modelů pro predikci regionálních potřeb a dostupnosti zdravotní péče a s tím souvisejících ekonomických a personálních ukazatelů](#) (CZ.03.02.02/00/22_046/0002180).